

Kanun Numarası	5588
Başlığı	GELİR VERGİSİ KANUNU VE BAZI KANUNLARDA DEĞİŞİKLİK YAPILMASINA DAİR KANUN
Kabul Tarihi	01/03/2007
Kabul Edildiği Birleşim	22.Dönem 5.Yasama Yılı 70.Birleşim
Cumhurbaşkanlığına Gidiş Tarihi	05/03/2007
Cumhurbaşkanlığından Geliş Tarihi	
Cumhurbaşkanınca Yapılan İşlem	
Resmi Gazete Tarihi	
Resmi Gazete Numarası	
Diğer Bilgiler	Son Dönem Tasarı Bilgileri ve Komisyon Raporları
Kanun Tasarısının Metni	
Dönemi ve Yasama Yılı	22/5
Esas Numarası	1/1266
Başkanlığa Geliş Tarihi	28/11/2006
Tasarının Başlığı	Gelir Vergisi Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı
Tasarının Özeti	Tasarıyla "ücretlilerde vergi indirim" sistemi kaldırılarak "asgari geçim indirim" sistemi ve mükellefleri doğru beyana özendirmek amacıyla "özel gider bildirim" esası getirilmekte; taşınmaz ve bu mahiyetteki bazı mal ve hakların iktisap tarihinden itibaren (4 yıl yerine) 5 yıl içinde elden çıkarılmasından doğan değer artışının vergilendirilmesi öngörülmekte; Kurumlar Vergisi Kanunu ile vergi sistemimize giren "transfer fiyatlandırması", "kontrol edilen yabancı kurum kazancı" müessesesine paralel düzenlemeler yapılmakta; mükerrer vergilendirmeye yol açmamak için yurt içinde ve yurt dışında ödenen vergilerin mahsubuna ilişkin maddelerde değişiklikler ile ayrıca uçuş ve dalış hizmetleri dolayısıyla yapılan ödemelerin, ilgilinin fiilen uçuş ve dalış hizmetlerini gerçekleştirmiş olması halinde gelir vergisi istisnasından yararlanacağına dair hükümler öngörülmektedir.
Tasarının Son Durumu	KANUNLAŞTI

Komisyon Tipi	Adı	Giriş Tarihi	Çıkış Tarihi	Yapılan İşlem	Karar Tarihi
Esas Komisyon	Plan ve Bütçe Komisyonu	04/12/2006	14/02/2007	Raporunu Verdi	14/02/2007

Esas Komisyon Raporu(Sirasayısı) 1346

Kanun Numarası: 5588

Esas Alınan Tasarı Teklif : 1/1266

Birleşenler

[2/926](#)

2/933

2/934

AYRIŞIK OY

Tasarı AKP hükümetinin "torba yasa" anlayışının yeni bir ürünü olmuştur. Plan ve Bütçe Komisyonuna toplam 13 madde olarak gelen Tasarı komisyondan geçici maddelerle birlikte toplam 39 madde olarak çıkmıştır. Tasarının konusuyla ilgili olmayan birçok madde komisyon görüşmeleri sırasında önermelerle Tasarıya ilave edilmiştir. Bu tutum TBMM içtüzüğüne aykırıdır. Hükümetin ve AKP grubunun kanıksadığı bu anlayışı doğru bulmadığımızı bir kez daha ifade ediyoruz.

1. Tasarının 2 nci maddesi ile hükümet "ücretlilerde vergi iadesi" olarak bilinen uygulamayı 01.01.2007 tarihi itibarıyla yürürlükten kaldırmayı planlamaktadır. Buna göre ücretliler 2006 yılında topladıkları fiş ve faturalar üzerinden hesaplanan vergi iadesini 2007 yılında (Şubat ayından itibaren) son kez alacaklardır. Alınacak vergi iadesi 2006 yılına ilişkin olup sadece ödemesi 2007 yılında yapılmaktadır.

Kaldırılan vergi iadesinin yerine ise yine sadece ücretlilerin yararlanacağı "asgari geçim indirimi"nin getirilmesi öngörülmektedir. Asgari geçim indirimi ücretlilerin kendisi için asgari ücretin yüzde 50'si, eşi için yüzde 10'u, ilk iki çocuk için yüzde 7.5 (toplam yüzde 15) ve diğer çocukların her biri için yüzde 5idir. Buna göre evli ve 4 çocuklu bir asgari ücretlinin eş ve çocuklarının çalışmaması halinde, ücreti gelir vergisine tabi olmayacaktır.

Bu düzenlemeye ilişkin görüşlerimiz şöyledir:

1.1. Ücretlilerde vergi iadesi uygulamasının amacı belge düzenini yaygınlaştırarak vergi hasılatında artış sağlanmasıdır. Ancak 1985 yılından bu yana süregelen uygulamanın sonuçları bu sistemin vergi hasılatına ciddi bir katkı sağlamadığını göstermiştir. "Ücretlilerde Vergi İndirimi"nin kaldırılmasının arka planında bu müessesenin vergi hasılatına bir katkısının olmadığı yönündeki tespit vardır. Ayrıca bir vergi sisteminin bütün güvenlik unsurunun perakende aşamada düzenlenecek fiş ve fatura olması düşünülemez. Ancak bu müessese kaldırılırken Sayın Maliye Bakanının herkesi alışverişlerde fiş, belge almaya çağırması bir çelişkidir. Gerçekte bu çağrı ile vergi sisteminin hiçbir otokontrol müessesesinin kalmadığı itiraf edilmektedir.

Tasarının bu noktadaki eksiği vergi iadesini kaldırırken vergi sistemine ciddi bir "otokontrol müessesesi" ilave etmemiş olmasıdır.

1.2. Ücretlilere vergi iadesi ile asgari geçim indiriminin bütçe açısından yükünün başa-baş düzeyde olduğu Gelir İdaresi yetkililerince ifade edilmiştir. Ancak 2007de ödenecek olan vergi iadesi 2006 yılına ilişkindir. Asgari geçim indirimi uygulaması ise 2008 yılında başlayacaktır. Bu durumda 2007 yılında ücretlilere hiçbir şey verilmemiş olmaktadır. Adil olan asgari geçim indiriminin 2007 başından itibaren yürürlüğe konulmasıdır.

1.3. Getirilmek istenilen "Asgari Geçim indirimi" Gelir Vergisi Kanununda eskiden olan ve bütün mükelleflerin yararlandığı "en az geçim indirimi" ile sadece ücretlilerin yararlandığı "özel indirim"in karışımı bir müessese niteliğindedir. Ücret geliri elde eden dışında çalışmayan ve bir geliri de olmayan eş ile çocukların da dikkate alınmış olması müesseseyi teorideki "en

az geçim indirimi" anlayışına yaklaştırmaktadır. Böyle olunca da eşitlik ilkesi gereği bundan neden bütün mükelleflerin yararlanmadığı sorusunun sorulması gerekir.

1.4. Asgari geçim indiriminin çocuk sayısındaki artışa bağlı olarak artacak olması doğru değildir. Bu nüfus artışına vurgu yapan bir anlayıştır. Çocuklarla ilgili indirimi de ücretlinin indirimine ilave etmek daha doğru olur. Bütçe olanakları buna izin vermiyorsa bu kademeli olarak da yapılabilir.

1.5. Maddede yazılı olan "herhangi bir geliri olmayan eş" kavramı tartışma yaratacak niteliktedir. Buna göre örneğin önemsenmeyecek tutarda mevduat faiz geliri veya arızı kazancı olan eş nedeniyle asgari geçim indiriminden yararlanılamayacaktır. Müessesenin amacının bu olmaması gerekir. Bu hüküm eşitlik ilkesine aykırı, arzu edilmeyen sonuçların doğmasına yol açacak niteliktedir.

Hükümet asgari geçim indirimini iki gerekçeye dayandırmaktadır.

a Ayırma Teorisi: Bu teoriye göre ücret gelirleri sermaye gelirlerine kıyasla daha hafif vergilendirilir.

a İstihdam üzerindeki vergi yüküne ilişkin uluslararası kıyaslamalarda Türkiye'nin karnesinin iyi olmaması. Türkiye imalat sanayiinde istihdam üzerindeki vergi yükünde yüzde 42.7 oranı ile OECD birincisidir.

Her iki gerekçeye de iştirak ediyoruz. İstihdam üzerindeki vergi yükünün azaltılması gerekir.

Ancak AKP iktidarından önce Gelir Vergisi Kanununda ücret gelirlerini diğer gelirlere kıyasla daha korumacı bir anlayışla vergilendiren iki müessese vardı.

Bunlardan birincisi ücretli gelirlerinin vergilendirildiği tarife diğer gelirlerin vergilendirildiği tarifeden 5 puan daha düşük olarak düzenlenmişti.

İkincisi ise ücret gelirlerinin belli bir tutarı "özel indirim" adı altında gelir vergisinin dışında bırakılıyordu.

AKP "Acil Eylem Planı" ile özel indirimin tutarının yetersiz olduğunu belirttikten sonra bunu kademeli olarak asgari ücret seviyesine çıkaracağını taahhüt etmişti. Ancak AKP'nin yaptığı, vaadettiğinin tam tersi oldu. Hem özel indirim, hem de ücretlilerin 5 puan indirimli gelir vergisi tarifesi 2004 yılında yürürlükten kaldırıldı. Şimdi "geriye dönüp, ayırma teorisini uygulamaya intikal ettiriyoruz" şeklindeki bir gerekçeyi samimi bulmak mümkün değil.

Bu nedenle Tasarıyla yapılmak istenenlerin ücretlilere ilave bir katkı sağlanmasıyla hiçbir ilgisi bulunmamaktadır.

2. Hükümet Tasarısı'nın 6 ncı maddesinde yer alan "Özel gider bildirimi"nin alt komisyon çalışmalarında Tasarıdan çıkarılması kararlaştırılmıştır. Esasen Tasarıda yer alan özel gider bildirimi bir otokontrol müessesesi olarak düzenlenmemiştir. Adeta içi boş bir düzenlemedir. Düzenlemenin olması ile olmaması arasında hiçbir fark yoktur. Ancak gelir vergisi sistemi-mizde hiçbir otokontrol müessesesi yoktur. Bu nedenle "ücretlilerde vergi indirimi" kaldırılırken, kayıtdışını önleyecek, vergi gelirlerinin kompozisyonunu daha adil bir yapıya kavuştur-maya katkıda bulunabilecek bir otokontrol aracının sisteme dahil edilmemiş olmasını önemli bir eksiklik olarak görüyoruz.

3. Tasarının 24 üncü maddesi 29.01.2004 tarihli ve 5084 sayılı Yatırımların ve İstihdamın Teşviki ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkındaki Kanunda değişiklik öngörmektedir. Anılan Kanun; Gelir Vergisi Stopajı ve Sigorta Primi İşveren Hissesi Teşviki yanında, Bedelsiz Yatırım Yeri Tahsisi ile Enerji Desteği başlıkları altında üç grup teşvik öngörmektedir. Teşviklerin yürürlüğe girmesi sonrasında Kanunda kısa sürede çok sayıda değişiklik yapılmıştır.

Kanunun yürürlüğe girdiği tarihte vergi teşviği kapsamına 36 il girerken, 01.04.2005 tarihli ve 5350 sayılı Kanunla yapılan değişiklik sonucunda kapsama giren il sayısı 49 olarak belirlenmiştir.

Anılan 5350 sayılı Kanunla yapılan değişiklikle ayrıca istihdam şartı değiştirilerek "otuz işçi" olarak belirlenmiştir. Yani 01.04.2005 tarihinden itibaren yeni işe başlayan gelir ve kurumlar vergisi mükelleflerinin en az otuz işçi çalıştırmaları koşuluyla bu iş yerlerinde çalıştırdıkları işçilerin; 01.04.2005 tarihinden önce işe başlamış gelir ve kurumlar vergisi mükelleflerinin ise çalıştırdıkları işçi sayısını en az yüzde yirmi oranında artırmaları ve çalıştırılan toplam işçi sayısının asgari otuz kişiye ulaşması halinde (bu işyerlerinde çalıştırılan toplam işçi sayısını geçmemek üzere), artırdıkları işçi sayısı ile mevcut işçilerden artırdıkları işçi sayısının iki katı kadar işçinin sigorta primi işveren hissesinin

i. Organize sanayi veya endüstri bölgelerinde kurulu işyerleri için tamamı

ii. Diğer yerlerdeki işyerleri için yüzde sekseni Hazinece karşılanır.

5350 sayılı Kanun bunların dışında bedelsiz yatırım yeri tahsisi ile Enerji Desteğinde de değişiklik yapmıştır.

Bedelsiz Yatırım Yeri Tahsisinde daha sonra yürürlüğe giren 31.07.2004 tarihli ve 5228 sayılı Kanunla da değişiklik yapılmıştır.

Son olarak 26.12.2006 tarihli 5568 sayılı Kanun ile de 5084 sayılı Kanundaki destek ve teşviklerin ilgili maddelerdeki sürelerle bağlı olmaksızın 31.12.2007 tarihine kadar tamamlananlar için 5 yıl, 31.12.2008 tarihine kadar tamamlananlar için 4 yıl, 31.12.2009 tarihine kadar tamamlananlar için 3 yıl süreyle uygulanacağı hükmü getirilmiştir.

Görüldüğü gibi 5084 sayılı Kanunda kısa sürede hem de yasanın esası olan maddelerde üç kez değişiklik yapılmıştır. Tasarı dördüncü değişikliği düzenlemektedir.

Tasarının 24 üncü maddesi 5084 sayılı Kanunda geçen "otuz işçi" ibarelerini "on işçi" olarak değiştirmiştir.

Tasarıyla yapılan bir diğer önemli değişiklik ise vergi ve sigorta primi teşvikinde esas olan 01.04.2005 tarihinden önce işe başlamış olan gelir ve kurumlar vergisi mükelleflerinin mevcut işçi sayısını yüzde yirmi oranında artırmaları ve bu şekilde artırılanlar da dahil olmak üzere toplam işçi sayısının otuza ulaşması yönündeki şartı tamamen kaldırmasıdır. Bunu kesinlikle doğru bulmuyoruz. Yapılanı "teşvik" olarak isimlendirmek mümkün değildir.

5084 sayılı Kanunun 6 ncı maddesi "Enerji desteği"ni düzenlemektedir. Maddeye göre 01.04.2005 tarihinden önce faaliyete geçen işletmelerde istihdam edilen işçilerin sayısının yüzde yirmi oranında artırılması ve bu şekilde, istihdam edilen toplam işçi sayısının asgari on

kişiyeye ulaşması halinde bu işletmeler yüzde yirmi oranında elektrik enerji desteğinden yararlanırlar.

Tasarının 24 üncü maddesinin "C" bendi ise "Enerji desteğı" başlıklı söz konusu maddede değışiklik yapmaktadır. Tasarının bu maddede yaptığı ve benimsemediğimiz en önemli değışiklik 01.04.2005 tarihinden önce faaliyete geçmiş olan işletmelerde enerji desteğinden yararlanabilmek için gerekli olan belli bir sayıdan az olmamak üzere işçi istihdam edilmesi şartının kaldırılıyor olmasıdır.

Teşvik Yasasının kapsamı kendi içinde ayrıca tartışılabilir. Uygulanan modelin Türkiye'nin ihtiyaçlarına uygun olmadığı açıktır. Ancak böyle iken gerek vergi ve sigorta primi, gerekse enerji desteğinde öteden beri var olan istihdam şartının kaldırılmasını yanlış buluyoruz. 01.04.2005 tarihinden sonra faaliyete geçen işletmelerde istihdam şartı aranırken bu tarihten önce faaliyete geçmiş işletmelerde istihdam şartından vazgeçilmesinin makul hiçbir açıklaması bulunmamaktadır.

Tasarı Bedelsiz Yatırım Yeri Tahsisine ilişkin hükümlerde de değışiklik öngörmektedir.

Kanunun yürürlüğünden sonra yukarıda da belirtildiğı üzere kısa dönemde çok sayıda değışiklik yapılmış olması getirilen "teşvik" modelinin tüm kesimlerin içine sinen, ekonomimizin ihtiyaç duyduğu bir model olmadığını göstermektedir. Baştan doğru kurulmayan bir model bu nedenle sürekli olarak değışikliğe tabi tutulmaktadır. Ancak bu değışiklikler de teşvik modelini ekonomimizin ihtiyaç duyduğu bir şekilde dönüştürmeye yetmeyecektir.

4. Tasarının Geçici 3 üncü maddesinde yapılan düzenlenmeyle Maliye Bakanı, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı ve Sağlık Bakanına Sosyal Güvenlik Kurumuna devredilen sosyal güvenlik kurumlarının ve yeşil kartlıların Sağlık Bakanlığına bağı hastanelerden 2006 yıl sonu itibarıyla aldıkları tedavi hizmetlerine ait tutarlar ile 2006 yılında söz konusu hastanelere bağı döner sermaye işletmelerinin genel bütçeye ödenmesi gereken Hazine paylarına ilişkin olarak mahsuplaşma, alacaktan vazgeçme veya borçları terkin etmek suretiyle uzlaşmaya müştereken yetki verilmektedir.

Kamu harcamalarını düşük göstermek amacıyla AKP hükümetinin siyasi yaratıcılığının en iyi örneklerinden bir tanesi de sağlık harcamalarının tahakkuk ettirilmemek suretiyle mali raporlara eksik yansıtılmasıdır. Özellikle sosyal güvenlik kurumlarının başta SSK olmak üzere uygulanan politikalarının sağlık harcamalarında ortaya çıkardığı etkinsizliğin ve artan harcama (fatura) miktarının gizlenmesi bu suretle sağlanmaya çalışılmaktadır.

Başta sosyal güvenlik kurumları ve bütçe kurumları olmak üzere kamu kurumlarının devlet hastanelerine olan birikmiş 5 milyar YTL tutarındaki yükümlülüğü önemli bir kısmı mali raporlarda tahakkuk etmiş bir gider olarak görülmemektedir. Üniversite hastaneleri de bu toplama dahil edildiğinde tutar 6 milyar YTL'ye yaklaşmaktadır. Hükümet ve ekonomi yönetimi ise 2006 yılında önce 5437 sayılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanununun 11 inci maddesi ile sonra da bu maddede değışiklik yapan 5471 sayılı Kanunun 3üncü maddesi ile devlet hastanelerinin 31.12.2004 yılına kadar olan alacaklarının silinmesi konusunda düzenleme yapmıştır. Tasarı ile getirilen düzenleme ile ise 2004 sonrası döneme ilişkin alacakların mahsup, alacakta vazgeçme ya da terkin yoluyla ortadan kaldırılması amaçlanmaktadır.

Bu uygulamanın iki temel sonucu vardır:

a Bütçenin genellik ilkesi dışına çıkılması suretiyle bütçeye konu olan gelir ve giderlerin tam gösterilmesinin önüne geçilmekte dolayısıyla genelde kamu harcamaları özelde ise sağlık harcamaları olduğundan düşük gösterilmektedir. Bu ise aynı zamanda kamu kesimi genel dengesinin de eksik gösterilmesine yol açacaktır.

a Bu uygulamanın diğer bir sonucu ise döner sermayelerin alacaklarının silinmesi yoluyla devlet hastanelerinin mali güçlük içine düşmesi ve bunun sonucunda hem üretilen sağlık hizmetinin kalitesinin azalması hem de hastanelerin piyasaya olan yükümlülüklerinin yerine getirilememesidir.

Konunun daha iyi değerlendirilebilmesi amacıyla sağlık sistemine ilişkin bir tabloyu aşağıda sunuyoruz.

(milyon YTL)	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006
Ticari Alacaklar Toplamı	164	260	452	911	1.402	2.218	4.840	6.200
Sağlık Bakanlığı						1.542	3.932	5.037
Brüt Satışlar	588	1.031	1.678	3.182	4.365	7.295	10.492	
Tic. Alacak./ Brüt Satış. (%)	27,9	25,2	26,9	28,6	32,1	30,4	46,1	
Tic. Alacak./GSMH (%)	0,21	0,21	0,26	0,33	0,39	0,52	1,00	

Kaynak: CHP Grup Ekonomi Danışmanlığı

Dolayısıyla, hastanelerin harcamalarının döner sermayelerdeki kaynakla sağlandığı bir ortamda döner sermayelerin hızla ödeme güçlüğüne bir süre sonra da ödeme imkânsızlığına çekilmesi bir bütün olarak sağlık sistemini olumsuz etkileyecektir.

Maddenin ikinci fıkrasında yer alan uzlaşma sonrasında faturalar ve eklerinin imha edilmesine yönelik hüküm doğru değildir. Bu belgelerin belli bir süre ile muhafaza edilmesi başka açılardan gerekli olabilir. Bu nedenle anılan hükmün düzeltilmesi gerektiğini düşünüyoruz.

M. Akif Hamzaçebi Trabzon	Birgen Keleş İstanbul	Kemal Kılıçdaroğlu İstanbul
A. Kemal Kumkumoğlu İstanbul	M. Mesut Özakcan Aydın	A. Kemal Deveciler Balıkesir
Bülent Baratalı İzmir	Mustafa Özyürek Mersin	Gürol Ergin Muğla
	Kazım Türkmen Ordu	Enis Tütüncü Tekirdağ